

Vojna med Arabci in židi ustavljena

Arabske dežele pristale na zahtevo varnostnega sveta. Ameriška delegacija zadovoljna

Kairo, Egipt. 19. jul.—Vojna med židi in Arabci v Palestini je bila ustavljena, ko so arabske dežele pristale na zahtevo varnostnega sveta Združenih narodov za sklenitev premirja. Vlada Izraela, židovske države, je prej pristala na zahtevo.

Abdel Azzam, tajnik Arabske lige, katero tvori sedem arabskih dežel, je obvestil varnostni svet, da je bil izdan ukaz za ustavitev sovražnosti. Predložil je tri pogoje novega premirja. Ta so takojšnja ustavitev prisiljevanja židov v Palestino, arabski begunci se morajo vrniti v kraje, iz katerih so pobegnili, in omejitve dobe premirja. Varnostni svet zahteva trajno premirje v Palestini.

Tri arabske dežele — Egipt, Transjordanija in Sirija — so se izrekle za sklenitev separatnega premirja, Irak in Saudi Arabija pa sta naznanila, da člani političnega odbora Arabske lige razpravljajo o premirju. Lebanon in Jemen, ostali arabski deželi, še nista pojasnili svojega stališča.

Azzam je v kablogramu varnostnemu svetu dejal, da se arabske dežele ne strinjajo z deklaracijo, da situacija v Palestini ogroža svetovni mir. Varnostni svet je zapretil, da bo odredil politične in ekonomske sankcije proti arabskim deželam v smislu čarterja Združenih narodov, če se ne bodo izrekle za sklenitev premirja. Azzam je naglasil, da premirje ne bo prineslo dejanskega miru v Palestini. Izjavil je, da so izraelske oborožene sile kršile prejšnje premirje z rekrutacijo več tisoč mladih moških. Izraelska armada je izkoristila priliko in ojačila svoje oborožene sile. To je bilo dokazano takoj po ustavitvi sovražnosti.

Vlada Izraela je obdoločila Arabe kršenja premirja. Izjavila je, da so arabske čete napadle žide na ozemlju Galileje in v centralni Palestini.

Transjordanjski kralj Abdullah je dejal, da so se morale arabske dežele ukloniti pritisku varnostnega sveta, zaenkrat pa se je izrekel za pogajanja in diskuzije, da se reši palestinski problem. Začasno premirje v Jeruzalemu je bilo prekinjeno, ko so se židje in Arabci spopadli. Dve uri po

spopadih je bil mir vzpostavljen.

Židovske sile pri Jeruzalemu so utrdele svoje pozicije po okupaciji predmestja Karima. Arabski naskok na židovsko četrt Jeruzalema je bil odbit.

Lake Success, N. Y., 19. jul.—Židovsko in arabsko sprejetje zahteve, da se mora vojna v Palestini takoj ustaviti, se smatra za veliko zmago varnostnega sveta Združenih narodov. Bila je preizkušnja oblasti sveta.

Ameriška delegacija, ki je predlagala drastično akcijo proti arabskim deželam, če se ne bodo izrekle za sklenitev premirja, je zadovoljna. Philip C. Jessup, njen besednik, je izrazil upanje, da se bo premirje izvajalo brez potežkoč.

Stalin obsodil atentat na Togliattija

London, 19. jul.—Moskovska radiopostaja poroča, da sta premier Stalin in ruska komunistična stranka ostro obsodila atentat na Palmira Togliattija, voditelja italijanske komunistične stranke. Telegram, katerega je podpisal Stalin, je bil poslan italijanski komunistični stranki. "Ruska komunistična stranka ostro obsodila atentat na življenje učitelja italijanskih delavcev, našega sodruha Togliattija," pravi telegram. "Osrednji odbor ruske komunistične stranke obžaluje, ker niso mogli Togliattiju prijateljski zaščititi ga pred atentatom človeškega izvrška."

Marshallov načrt povzroča navijanje cen

London, 19. jul.—List Express piše, da je Marshallov načrt odgovoren za navijanje cen v Ameriki. "Načrt je zadal dva udarca Američanom," pravi list. "Plačevati morajo visoke davke za financiranje pomoči državam v zapadni Evropi in večje cene za potrebščine. Nobenega zmanjšanja ni, da bodo cene padle."

Ameriška raketna letala v Greenlandiji

Narsarsuaq, Greenlandija, 19. jul.—Šestnajst ameriških raketnih letal je pristalo na tukajšnjem letališču. Danes se bodo dvignila v zrak in odletela proti Nemčiji.

Razkol v demokratski stranki

Protest proti programu civilnih pravic

Birmingham, Ala., 19. jul.—Razkol v demokratski stranki se je povečal, ko so rebelni demokrati iz južnih držav imenovali kandidata za predsednika in podpredsednika Združenih držav na svoji konvenciji v tem mestu.

Kandidat za predsednika je J. Strom Thurmond, guverner Južne Karoline, za podpredsednika pa Fielding Wright, guverner Mississippija. Priporočila, naj elektorji iz južnih držav oddajo svoje glasove Thurmondu in Wrightu, so bila sprejeta z navdušenjem na konvenciji.

Razkol v demokratski stranki je nastal, ker je predsednik Truman predložil program civilnih pravic kongresu. Ta je bil vključen tudi v platformo stranke na njeni konvenciji v Philadelphiji.

Thurmond je naznanil, da bo imel govore v vseh južnih državah za državne pravice in o branbo tradicije oddelitve zamorcev od belopoltev. Južne države imajo 127 elektoralnih glasov. Ti bodo morda odvzeti predsedniku Trumanu pri volitvah v novembru v znak protesta proti njegovemu programu civilnih pravic.

Delavske delegacije bodo obiskale Prago

Praga, Čehoslovakija, 19. jul.—Naznanilo pravi, da bodo delegacije ameriških in britanskih strokovnih uni obiskale Prago prihodnji mesec. Imele bodo razgovore z reprezentanti čehoslovških strokovnih uni.

Porast produkcije v Sovjetski uniji

Moskva, 19. jul.—Državna načrtna komisija poroča, da se je industrijska produkcija v Rusiji povečala za 24 odstotkov v drugem četrtletju tega leta v primeri z isto dobo lanskega leta. Vse industrije so prekosile določeno kvoto.

Domače vesti

Obiski

Chicago.—Glavni urad SNPJ so zadnje dni obiskali Mary Jerman, Ella Jerman, Anton Jerman in Philip Jerman iz Ambridge, Pa. ter Frances Hribar iz Chicagoa.

Nov grob

Aguilar, Colo.—Po dolgi boleznici je 3. julija umrl Matt Kendra, star 71 let, doma iz Tolmina na Primorskem in član društva 381 SNPJ od leta 1909. Bil je dober družtenik. Tukaj zapušča ženo in več sorodnikov.

Z sapa

Ely, Minn.—V tukajšnji bolnišnici je umrl John Černivec, star 68 let, doma iz Cerklja na Gorenjskem, v Ameriki čez 40 let. Tukaj zapušča ženo, tri hčere in enega sina, v Chicago pa je vrtil pogreb treh bratov Mrache, ki so padli v bojih v zadnji vojni. Zapuščajo starše, dva brata in eno sestro.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Na počitnicah v Maple Heightsu in Clevelandu pri sorodnikih se nahajajo John Rezen, zapisnikar društva 337 SNPJ iz La Salla, Ill.—Dne 22. julija je umrl Tomaž Fudurič, star 75 let, doma iz Cerovca na Hrvaškem, v Ameriki 54 let. Zapuščajo hčer, dva vnuka in dva pravnuke.

Avtni delavci za oklic stavke

Pogajanja s Ford Motor Co. prekinjena

Detroit, Mich., 19. jul.—Unija združenih avtnih delavcev CIO je naznanila, da se je ogromna večina delavcev izreкла za oklic stavke proti Ford Motor Co.

Kenneth Bannon, direktor unije, je dejal, da je 98 odstotkov delavcev, uposlenih v tovarnah Ford Motor Co., glasovalo za oklic stavke. V tovarnah kompanije v Detroitu in drugih mestih je uposlenih čez 110,000 delavcev.

Pogajanja med unijo in kompanijo so bila pretrgana. Pri-

Wallace obsodil vojaško konskripcijo

Korak v fašizem in regimentacijo

Ashbury Park, N. J., 19. jul.—Henry A. Wallace je obsodil vojaško konskripcijo v mirnem času in pozval obe stari stranki, republikansko in demokratsko, naj jo prekličejo. Načrt vojaške konskripcije je bil sprejet pred zaključanjem zasedanja kongresa.

Wallace je kandidat za predsednika Združenih držav na list tretje stranke. On je govoril na pikniku, katerega se je udeležilo 2,500 oseb. Predlagal je, naj republikanci in demokrati sprejmejo program, ko se bodo sestali na izrednem zasedanju kongresa 26. julija, glede zvišanja minimalne plače na dolar na uro, znižanja cen na točko leta 1946 in stanovanjski načrt.

"Vojaška konskripcija v mirnem času je uvod v fašizem in regimentacijo," je rekel Wallace. "Odobritev konskripcije je nov dokaz, da se stari stranki pod kontrolo monopolistov in militaristov pripravljata za vojno. Ameriško ljudstvo mora dvigniti svoj glas, dokler je čas, proti silam, ki potiskajo deželo v vojno."

Glasovanje o zaupnici francoski vladi

Pariz, 19. jul.—Premier Robert Schuman bo tvegal svojo politično glavo z zahtevo, da mu mora parlament izreči zaupnico. Opozicija je proti proračunu 340,000,000 frankov za vzdrževanje in ojačanje armade, mornarice in letalske sile. Glasovanje o zaupnici bo jutri. Zunanji minister Georges Bidault je sinoči odletel v London, kjer bo konferiral z britskim zunanjim ministrom Bevinom o kritični situaciji v zapadnem Berlinu, katero je povzročila ruska blokada.

prave za oklic stavke so v teku. Obe, unija in kompanija, sta izrazili voljo za obnovu pogajanj, toda vsaka vztraja pri zahtevi, da mora nasprotna stranka sprožiti gibanje v tej smeri.

Demonstracije proti ruski blokadi zapadnega Berlina

Govorniki so naglašali, da so ženske in otroci žrtve blokade. Amerika, Velika Britanija in Francija bodo naslovile nov protest Moskvi

Berlin, 19. jul.—Pet tisoč Nemcev je demonstriralo proti ruski blokadi zapadnega Berlina. Zbrali so se na shodu v ameriškem predelu mesta.

Demonstracije so aranžirale kulturne in dijaške organizacije. Na shodu so govorili pisatelji, uredniki, igralci in dijači. Pisatelj Gert H. Theunissen je dejal:

"Žrtve ruske blokade so ženske in otroci v zapadnem Berlinu. Pripravljeni smo tvegati naša življenja v borbi za osebno in duhovno svobodo, brez katere mir ni mogoč. Namen blokade je izstradanje 2,000,000 prebivalcev."

Ameriška vojaška vlada je naznanila, da so ameriška in britska letala pripeljala 1,400 ton živil in drugih potrebščin v zapadni Berlin v 24 urah. Vojaški guvernerji treh zapadnih držav bodo danes sestali na izredni seji in razpravljali o berlinski krizi, katero je povzročila ruska blokada. Odrejena je bila, ko so zapadne države uveljavile denarne reforme v svojih okupacijskih conah.

Poročilo pravi, da bodo Amerika, Velika Britanija in Francija naslovile nov protest Moskvi in zahtevale preklíc blokade. Prejšnje proteste je sovjetska vlada zavrnila. V odgovoru je obdoločila zapadne države kršenja dogovorov, sklenjenih v Jalti in Potsdamu.

Možnost je, da bodo zapadne države zapretele z izvajanjem sankcij proti Sovjetski uniji, če ne bo blokade preklícana. General William P. Donovan, ki ima važno pozicijo v ameriški vojaški vladi, se je izrekel za takojšnje izvajanje sankcij ne samo proti Rusiji, temveč tudi državam v vzhodni Evropi, ki so v sferi sovjetskega vpliva. Pripadal je, da je ruska blokada povzročila kritično situacijo v zapadnem Berlinu. Letalsko dovažanje živil v Berlin ne bo rešilo problema.

Češki komunist umorjen v Nemčiji

Praga, 19. jul.—Ministrstvo za narodno obrambo poroča, da so zarotniki umorili uradnika čehoslovaške komunistične stranke v ameriški okupacijski coni v Nemčiji in skušali umoriti tudi generala Ludvika Svobodo, obrambnega ministra. Poročilo ne omenja imena umorjenega komuniste.

Nemški listi v sovjetski coni pišejo, da se Francija strinja s predlogom glede sklicanja nove konference reprezentantov štirih sil, na kateri naj bi se vršile razprave o Nemčiji.

Washington, D. C., 19. jul.—Ameriški bombniki in letelice trdnjave so dospele v Anglijo. Zadevno naznanilo je objavil Stephen F. Leo, direktor informacijskega urada letalskega departmanta.

Bombniki in letelice trdnjave bodo ostale v Angliji štiri tedne, kakor bodo odletele v zapadno Nemčijo. Vojaški krogi so izjavili, da bo navzočnost močnega ameriškega letalskega sile v Evropi opozorilo Rusijo, da so zapadne države pripravljene za akcijo. Leo ni zanikal in ne potrdil poročila, da so ameriška letala pripeljala atomske bombe v Anglijo.

Konvencija tretje politične stranke

Posebni odbor sestavlja platformo

Philadelphia, Pa., 19. jul.—Konvencija tretje politične stranke se bo pričela 23. julija v tem mestu. Njen kandidat za predsednika Združenih držav je Henry A. Wallace, kandidat za podpredsednika pa senator Glen H. Taylor.

Konvencija bo v isti dvorani kot sta bili konvenciji republikanske in demokratske stranke. Glavni stan odbora nove politične stranke bo v hotelu Bellevue-Stratford.

Posebni odbor, čigar načelnik je dr. Rexford Guy Tugwell, sestavlja platformo. Tugwell je profesor na čikaški univerzi. Konvencijo bo morda odprl Charles P. Howard, zamorski odvetnik in izdajatelj lista v Des Moinesu, Ia.

Luke W. Wilson, pomožni direktor kampanje za Wallacea, je dejal, da bo na konvencijo prišlo čez 4,000 delegatov in namestnikov.

Poostritev cenzure na Japonskem

Tokio, 19. jul.—Glavni stan generala MacArthurja je odredil poostritev cenzure tiska in poročil. Vsi listi so podvrženi cenzuri.

JUGOSLAVIJA PREPOVEDALA PRODAJANJE GLASILA KOMINFORME

Bukarešta, Rumunija, 19. jul.—Jugoslovanska vlada je prepovedala prodajanje glasila Kominforme, ker vsebuje oster napad na maršala Tita in voditelje jugoslovanske komunistične stranke. Kominforma je označila prepoved za nadaljnji sramotni čin.

Glasilu je izšlo v Bukarešti. Naznanilo je, da je šest komunističnih strank, med temi ruska, zavrnilo povabilo jugoslovanske komunistične stranke, naj pošljejo delegate na njen kongres v Belgradu. Glasilu trdi, da se bodo kongresa udeležili le ustrahovani Titovi podrepani, ki ne morejo govoriti v imenu večine članov stranke. Pref je Kominforma obdoločila Tita in voditelje jugoslovanske komunistične stranke, da so se izneverili Marks-Leninovi liniji.

Ofeziva Kominforme proti Titu se nadaljuje. Njeno glasilu je objavilo članek, katerega je pisala Ana Pauker, rumunska zunanja ministrica. Ona pravi, "da je likvidacija Titovega režima vprašanje življenja ali smrti jugoslovanske komuni-

stične stranke. Zablode birokratskega vodstva jugoslovanske komunistične stranke se ne morejo odpraviti. Notranji sistem stranke reflektira nepravilno in škodljivo stališče njenega vodstva."

Glasilu je posvetilo skoro vse strani kritiki Tita. Na prvi strani je objavilo resolucije komunističnih strank z obsodbo maršala. Članek v glasilu imata ruski pisatelj P. Judin in I. Raut, publicistični direktor rumunske komunistične stranke.

Judin trdi, da so se jugoslovanski komunisti izneverili marksizmu, da se hočejo nasloniti na zapadne države in kooperirati z njimi. Socialistični sistem se ne more zgraditi brez sodelovanja s socialističnimi državami.

Jugoslovanskim komunistom Judin tudi očita, da se niso ničesar naučili iz ruskih socialističnih poskusov v zadnjih 25 letih. Oni so v pravem, kadar se drže mednarodnega komunističnega programa, ako pa hočejo iti naprej na svojo odgovornost, so brez moči.

NEWS ITEM: N.A.M. GOES UNDERGROUND... SPONSORS "FRONT" ORGANIZATIONS TO SPREAD PROPAGANDA...

Zveza tovarnarjev (NAM) se je zatekla v podzemlje v širjenju protidelavske propagande

ZAPADNA NEMČIJA NE BO DOSEGLA KVOT V PRODUKCIJI

Frankfurt, Nemčija, 19. jul.—Nemška ekonomska administracija v Biconiji je informirala ameriško in britsko vojaško vlado, da zapadna Nemčija ne bo dosegla kvot v produkciji, katere določa Marshallov načrt. Administracija se sklicuje na poročilo kongresnega odbora, čigar načelnik je kongresnik Herter, republikanec. Člani tega odbora so obiskali v zapadni Evropi države, ki bodo dežele ameriške pomoči na podlagi Marshallovega načrta, študirali situacijo in potem sestavili poročilo.

Odslek se je v svojem poročilu izrekel proti izpraznevanju tovarn v zapadni Nemčiji. Naglasil je, da izpraznevanje tovarn in odvažanje strojev sta rezultirala v padcu produkcije jekla, električne opreme in izvoza.

Nemška ekonomska administracija pravi, da poročilo kongresnega odbora ni ustavilo iz-

vajanja programa izpraznjevanja tovarn. Prizadeta je nemška ekonomija.

Marshallov načrt predvideva povečanje produkcije jekla v zapadni Nemčiji na 10,000,000 ton letno. Produkcija je znatno lažje tri milijone ton jekla.

"Gradnja železnice bi morala imeti prednost," pravi nemška administracija. "Železnice so bile razdejane v vojnem času. Izpraznevanje strojnih tovarn bo povzročilo nove potežkoče. Industrije v zapadni Nemčiji ne morejo zadostiti niti potrebam prebivalcev. Tovarne v vzhodni Nemčiji, ki je v ruski okupacijski coni, izkazujejo porast produkcije strojev in orodja za 35 odstotkov."

Nemška ekonomska administracija je opozorila ameriško in britsko vojaško vlado na resno situacijo v zapadni Nemčiji, zaenkrat pa je protestirala proti izpraznevanju tovarn.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Zdravstveno društvo (izven Chicago) in Kanado \$9.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co. \$9.50 za leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00. Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$9.00 per year, Chicago and Cook County \$9.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drama, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Borci proti smrti

Spisal Paul de Kruff

(Nadaljevanje)

Semmelweis je naprosil v imenu človečnosti, naj drugi ne prihaja s procesijo in zvonjenjem; duhovnik mu je to radevolje obljubil.

A porodnice so na I. porodniški kliniki umirale slej ko prej. Zvonec pa je zdaj zvonil v njegovi glavi in mučil Semmelweisa huje kot prej. Se en poizkus! Na bolji zdravi II. kliniki so babice nagovarjale porodnice, da so med porodom ležale na strani, dočim so porodnice na smrtonosni I. kliniki rodile leže na hrbtu. Semmelweis je to spreminjal in določil, da morajo porodnice tudi na I. kliniki roditi leže na strani.

Toda porodnice so umirale kljub temu. "Zdel sem se sam sebe kot človek, ki se potaplja in grabi za vsako bilko", piše, "vse je bilo dvomljivo, vse nerazložljivo, le veliko število smrti je bilo neizpodbitno dejstvo."

Nazadnje so ga odstavili. Neki Breit je bil asistent pred Semmelweisom in ta Breit je sedaj zahteval svoje mesto nazaj. Breit se ni prav nič zmenil za umirajočimi porodnicami in ni venomer nadlegoval profesorja Kleina s svojimi marnjami. Klein se je potemtakem odločil za Breita, Semmelweis pa je lahko šel s trehuhom za kruhom.

Semmelweis se je nato vso zimo pridno učil angleščine; nameraval je na Anglijo in v Dublin, da bi spoznal, kakaj imajo na tamkajšnjih klinikah toliko manj porodnice prisada kot na Dunaju. Tedaj se je Breitu posrečilo, da je dobil profesuro v Tübingenu in tako so Semmelweis znova ponudili njegovo prejšnjo mesto. Človek bi pričakoval, da bo preponosen—toda sprejel je.

Semmelweis se je tako vrnil k svojemu delu na I. porodniški kliniki, potem ko je prebil kratek dopust v Benetkah. Svoja čustva je zakopal globoko vase in izjavil, da ga je beneška umetnost ozdravila norosti. "Nič več da ne razglablja o usodni skrivnosti, ki mu je po nedolžnem pripadala zaradi umiranja tolikih porodnic, tudi ne o tem, da ni mogel odkriti, kakaj te revice umirajo. Nekega dne se je komaj silekal v raztelesenju, ko so mu sporočili, da je njegov prijatelj patolog Kolletschka ravno kar umrl in sicer za zastrupljenjem krvi, ki ga je dobil po nerodnosti nekega študenta, ki ga je bil ranil z nožem pri raztelesenju."

Pri raztelesenju! Glej no! Seveda, naravno, br... Semmelweis si je dal prinesiti zapisnik o Kolletschkovem raztelesenju. Prsti so mu med branjem drgetali. Da—da, da; seveda! Kako brljav je vendar bil! Zastrupljenje krvi je doletelo Kolletschko potem, ko se je ranil v raztelesenju. Zastrupljenje krvi... No, ali je porodni prisad kak drugače kot zastrupljenje krvi?

Kako je vendar človek včasih zabit! Kolikokrat je moral Semmelweis gledati strahotno vnetje maternice umrlih za porodnim prisadom. Da, da—gotovo—to je isto, brez dvoma. Ta misel ga je pretresla kot strela z jasnega.

To je bilo več kot samo misel v njegovi glavi, to je bila silna in strašna gotovost, ki jo je čutil po vsem životu od temena do peta. Skozi rano, ki jo je zadal Kolletschki študent, mu je vcepil tudi nevidni mrliški strup. Rana! Kakopak! Vaša ženska, ki rodi, ima v notranjosti svoje maternice razsežno rano. In mrliški strup...

Kako pa pride le-ta v porodnico? V trenutku se mu je zjasnilo in ga pretreslo do najglobljih globin duše. On sam in njegovi študenti so bili tisti, ki so ga vcepili. Mesec za mesecem je vodil svoje študente iz raztelesenja naravnost na porodniško kliniko. Umivali so si roke, resda, toda ali ni bil na njih še ure in ure rahel zadah po mrljih?

On sam pa, Semmelweis, norec kot je bil, se je celo ponašal s tem zadahom, češ da je dokaz, kako marljivi anatomi so! In potem? S tem nevidnim strupom na rokah so on in njegovi študenti kar tako preiskovali porodnice.

Morilec je torej on sam! Hitreje, kot morejo opisati besede, ga je prevzelo to strahotno spoznanje. Prav zaradi tega je bila II. porodniška klinika bolj zdrava! Babice pač niso raztelesale!

Zaradi tega so umirala dekleta v svojem prvem mladostnem razcvetu pogostejše kot tiste, ki so rodile večkrat. Pri njih je porod trajal pač dlje in čim dlje so rodile, tem večkrat jih je preiskal—z roko, ki je prinašala smrt. Takisto so bile manj v nevarnosti porodnice, ki so prav hitro rodile, da, celo take, katere je porod presenetil na potu na kliniko, ker pač niso bile preiskane.

Resnici je zrl jasno v oči. Morilec je bil sam.

Če bi imeli v Ameriki, kjer umre vsako leto 7000 porodnic za porodnim prisadom, več mož Semmelweisovega kova!... Toda nazaj k stvari. Resnico je bil dognal in ta ga je žgala. Niti tega si ni privoščil, da bi se smatral za krivega po nedolžnosti. Sedaj pa je zagrabil zlo z odločno roko pri korenu. Ni dolgo tuhtal, kakšna je znanstvena razlaga tega mrliškega strupa, marveč se je praktično lotil ravno tega, da je bilo potrebno, da strup ne bo več mogel škodovati.

Maja meseca 1847. Nekako 6 tednov pozneje vidimo Semmelweisa po izvršenem raztelesenju. Dolgo si umiva roke, potlej jih vtakne v posodo s klorovo raztopino. Umiva jih v tej raztopini in drgne s krtačo, da je že kar preneumno. Umiva si jih tako dolgo, da se kar svetijo. Med umivanjem jih zdajpajzdaj povoha, nazadnje pokima, zadovoljen je. Niti najmanjšega zadaha ni več. Študenti, ki stoje poleg njega, se smejejo in brijejo norce. Potlej se postavi obnje in skrbno pazi, kako se umivajo in krtačijo v klorovi raztopini. Zdaj se študenti nič več ne smejejo. V njegovih očeh zlati žar fanatizma, s katerim da bi se šali! Nato gredo k porodnicam na I. porodniško kliniko. Kakor vedno, se tudi zdaj

Humanitarno delo krožka št. 9 Progresivnih Slovencev

Chicago, Ill.—Na aprilovi seji krožka št. 9 Progresivnih Slovencev smo razpravljali, kako bi služil naš krožek najpotrebnejšim idejam. Prišli smo do zaključka, da je točasno pomoč stari domovini najpotrebnejša.

Poverjena mi je bila naloga, da dobim pismene stike z domovino. Obrnila sem se na tovarišico Maco Kalin ter jo vprašala, da bi ona določila zavod, kateri potrebuje pomoč.

Tu priobčujem pismi tovarišice Kalin in tov. Demšarjeve, upraviteljice doma Malči Beličeve. Morda bo priobčitev teh pism dala povod tudi drugim ženskim organizacijam, da bi podvezele slične akcije kot jo je naša.

Pismo Mace Kalin se glasi: "Draga tovarišica Minka!—Tudi jaz sem Vas nazvala, kot človek naziva prijatelja. Človek vas lahko z vso pravico in iz srca tako imenuje, ker ste izkazali tako globoko ljubezen do domače zemlje. Koliko srce ste naredili že samo z obvestilom!"

Pismo sem takoj odnesla upraviteljici doma Malči Beličeve. Tolikšna nesreča za moje ljubljence! Tov. upravitelja je žena, ki je bila od 1941-42 v gozdovih, nato pa so jo Nemci ujeli in odgnali v Ravensbrück. Tam je doživela vse strahote. Kot učiteljica pa je bila že v stari Jugoslaviji vedno preganjana in prestavljana na najslabša mesta.

Včasih se zasmije in pravi: "Župnik s par nezakonskimi otroki in jaz vsa bila ponavadi za kazni v kakšnih rovtih." Otroci v tem domu so večinom brez staršev, partizanske sirote, ali pa otroci, ki so brez matere, oče pa je šel svoja pota. Revčki so in potrebujejo velike ljubezni. Na pionirskem sestanku je bilo prečitano Vaše pismo in bili so nad vse srečni. Dom Malči Beličeve je velika stavba, namenjena za tako ustanovo. V domu je taka čistota, da si človek ne more misliti. Krasne spalnice, roza postelje, parket itd. Vsi se zelo trudijo, da bi ustvarili prijeten dom tem otrokom.

V domu je 100 otrok in vse starosti, tako da bo vsaka stvar, ki jim jo pripravite, našla hvaležnega odjemalca. Nekaj pa Vas jaz lepo prosim. Priložite zavrtku kakšno žogico, da bodo malo poskočili, kajti pri nas jih še ne delajo. Bo toliko veselja! Mislim, da sem prav uredila in bodite prepričani, da boste osrečili nešteto mladih src, revnih sirot. Če bi pa bili še kje drugje tako pridni in velikodušni kot je vaš krožek Progresivnih Slovencev, imamo pa tu na Viču "Dom slepih", kjer so otroci, ki so oslepeeli v vojni ali pa se ponesrečili s orožjem. Tudi 50 hvaležnih src!

Prav iskreno Vas pozdravljam vsi, prav tako Vaše veliko-dušne tovarišice! Maca Kalin." Pismo upraviteljice doma Malči Beličeve pa se glasi: "Draga tovarišica!—Vaše vrstice so po dolgem potovanju našle pot v naš dom. Ko smo jih čitali, nam je bilo prijetno ob misli, da ste se vi, draga tovarišice, spomnile naše domovi-

porodnice zvijajo v svojih bolečinah s strahom v očeh pred porodno vročino. Kako tudi ne! Se aprila meseca jih je bilo umrlo 18 od 100. Semmelweis je vpeljal umivanje s klorovo raztopino konec maja. Junij... Število smrti je bliskoma zdrknilo na nekaj malega več kot 2 od 100. Julij—samo še ena od 100 je umrla. To je celo manj kot na zdravi II. porodniški kliniki. Bilo je torej prav bedasto briti norce iz Semmelweisa. Res je ugnal smrt s umivanjem.

V knjigah s pravljicami bi bilo sedaj storiti konec. Kar se tiče porodnic, je resda mogel imeti Semmelweis zdaj mirno vest. Mlade žene in zapuščena dekleta so spet lahko hodila roditi na I. porodniško kliniko in nikdo ni imel več pravice reči, da je ta klinika morišče. Ženam in njihovim možem, kadar pa so bile neporočene, njihovim očetom in materam je bila deveta briga, kaj je Semmelweis napravil, da jih je rešil smrti. Vse bi se bile soglasno izrekle za to, da mu povisajo plačo in ga imenujejo za profesorja. Toda v resničnem življenju...

V resničnem življenju so profesorji in to, čemur pravimo poklicna veda in knjižna modrost. In niti ena vrstica in debelih knjigah, ki so poučevale zdravnike v umetnosti porodništva, niti ena v ve-leučinih razpravah o tem, da je atmosferično-kozmično-telurični vzrok porodnega prisada neodvrljiv, ni omenjala umivanja rok s klorovo raztopino.

(Dalje prihodnjic.)

Člani Zveze letalcev (ADF), ki so v mesnem sporu pri National Airlines, piketirajo s letali po zraku.

ne—ter naše mladine. Prijetna nam je misel, da verjetno kljub dolgi odsotnosti in daljavi, še niste pozabile svoje rodne zemlje in svojega naroda.

Zivimo v tretjem letu naše svobode. Če bi bile ve danes tukaj, bi prav gotovo čutile veliko spremembo, ki se je pri nas izvršila v teh letih. Po odhodu okupatorjev je bila naša domovina vsa uničena. Naša skrb v teh povojnih letih je, da jo obnovimo in postavimo na trdne gospodarske temelje. Zato se pri nas neumorno gradi, dela in ustvarja.

Naše oblasti so takoj po osvoboditvi prevzele vso skrb za revno in osirotelo decu. Ustanovili so se in se še danes ustanavljajo domovi za otroke.

Naš dom se nahaja v predmestju Ljubljane, na Viču. Ime nosi po Malči Beličevi, ki so jo fašisti mučili do smrti. Pryotno je dom sprejel 40 gojencev, v letošnjem letu pa se je razširil na sto. Za te otroke skrbi država. Ko pridejo v dom, so navadno brez vsega. Naša skrb je, da jim nudimo vse potrebno. To so še ostanki stare, predprilske Jugoslavije, ki ni skrbela za delavske sloje—žrtve strašne vojne. Naša nova država hoče ravno tem otrokom nuditi vso možnost dobrega telesnega razvoja, vzgoje in izobrazbe.

Zato smo sprejeli Vašo ponudbo z veseljem in bomo hvaležni za vse, kar nam boste pripravili. Stvari, ki jih v domu navajate so zelo praktične in nam bodo dobrodošle.

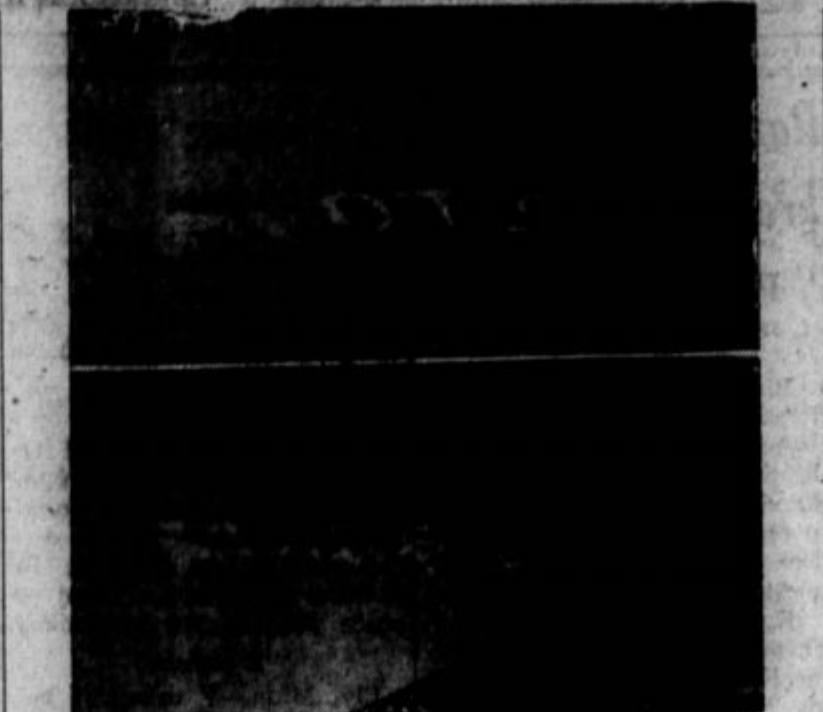
Naš dom oskrbuje dečke in deklice od 7.—14. leta; to je krepka, dobro razvita mladina. To so naši pionirji, ki bodo zrasti v koristne člane človeške družbe.

Vam, draga tovarišica, ki ste prišla na to plemenito idejo in vsem, onim, ki bodo z Vami sodelovali, se najtopleje zahvaljujemo. Prilagamo sliko: skupina naših pionirjev. Zdravo! Demšarjeva."

Pionirji doma Malči Beličeve izstopajo izražajo veliko hvaležnost, ker smo se Progresivne Slovence spomnile nanje. Pišejo:

"Draga tovarišica!—Pionirji našega doma smo z veseljem čitali Vaše pismo. Srečni smo,

Glasovi iz naših naselbin

Člani Zveze letalcev (ADF), ki so v mesnem sporu pri National Airlines, piketirajo s letali po zraku.

kar ste se ve, draga tovarišice, spomnile na nas. Zelo nas zanima, kaj delajo in kako žive Vaši otroci. Mi se radi in pridno učimo. Hodimo v šolo, kadar pa je treba tudi znamo prijeti za delo. Tako se bomo najlažje oddolžili vsem o-nim, ki danes skrbje za nas.

Veseli nas Vaša prijaznost in skrb ter Vas pozdravljamo s pionirskim pozdravom: Za domovino—s Titom naprej! Pionirji doma Malči Beličeve."

Na koncu naj še poročam, da smo 7. julija vzele ta pisma v pretnes in sklenile dati v ta namen \$100, sestra Marion Grum pa je še posebej prispevala \$5. S tem denarjem bomo nakupile potrebne stvari in jih odposlale naprej še ta mesec. Ko bo pa vročina malo ponehala, bomo pa šivale in poslale darila za malčke. V ta namen bo priredil naš krožek tudi veselico s programom dne 24. oktobra v dvorani SNPJ. Minka Aleš.

Med prijatelji v zapadni Penni

Auburn, Ill.—Vsakdo želi najboljše preživeti svoje počitnice. Navadno gremo obiskat sorodnike, bodisi blizu ali daleč. In tako sem se odločil tudi jaz, da v družbi moje hčere Frances in njenega moža Toma Lazarja obiščem svoje sorodnike in prijatelje v zapadni Pennsylvaniji.

Dne 23. junija ob šestih zvečer smo zasedli avtomobil in se odpeljali proti Indianapolisu, v čigar predmestje smo dospeli malo pred 11. uro, kjer smo prenočili. Lastnik turističnih kabin nas je opozoril, da moramo biti pazljivi, kajti prejšnjo noč sta pri njem prenočila mlada poročenca, a neki zlikovec jima je ukradel nov avtomobil, vso prtljago in precejšnjo vsoto denarja, tako da sta čez noč prišla ob vse in ostala sta na cesti brez centa; par tisoč milj od doma. Torej je treba biti previden na potovanju.

Prihodnje jutro smo nadaljevali vožnjo in dospeli na naš cilj, v Center, Pa. Nastanili smo se pri družini Škerlj. Gospodinja je namreč moja sestra, zato smo se počutili kot doma. Drugi dan pa je bil čas počitka

in obiskal sem le sosedo kot mrs. Oblak, A. Erzena, M. Peternela in J. Siflerja. Tretji dan pa smo obiskali ožje sorodnike v okraju Westmoreland, za kajpota pa nam je bil svak Škerlj. Spotoma smo obiskali družino F. Vodnik v Pleasant Valleyju. Pri tej družini sem bil leta 1907 na hrani. Bilo je res veselo svidenje po tolikih letih. Potem smo se peljali naprej v Delmont in se ustavili pri Faturjevi družini. Gospodinja je moja nečakinja. Ta družina je izvežbana v trgovskem poklicu in je baš ob tem času kupila poslopje. V zadnji vojni je izgubila sina Johna, kogar je zmanjkalo med Rimom in Dunajem. Sovražnik je izstrelil aeroplan, posadka pa se je izgubila, oziroma niso nikdar ugotovili, kako in kje je storila smrt. John je bil v evstju mladosti in poln življenja, star komaj 19 let. Da, čudna je usoda življenja!

Nadaljevali smo vožnjo v White Valley, kjer živi Homceva družina. Tam smo se srečali z mnogimi starimi prijatelji, kot so A. Bogataj, F. Jalovec, J. Previc, J. Korče. Homceva mama je nas pa povabila na večerjo. Pri večerji so bili tudi vsi njeni sinovi in hčere, sedem po številu, ki so odrasli, krepki moške in žene. Vsi imajo lepe domove, kar znači, da se zanj-majo za bodočnost.

Četrti dan smo se napotili v Pittsburgh. Za kajpota sta nam bila A. Škerlj in G. Sifler ml. Spotoma smo se ustavili v Universalu pri Kumarjevi družini. Sin Mike je v nadzornem odseku SNPJ. On vodi veliko trgovino s mešanim blagom. Srečali smo tudi Mikovo ženo Anno, ki je hčer poznane Groserjeve družine iz Chicagoa.

V Pittsburghu smo si ogledali University of Pittsburgh ozir. Cathedral of Learning. V tem poslopju imajo razne narodnosti svoje sobe, med njimi tudi jugoslovanska. Na razpolago nam je bil vodnik, ki nas je vodil v poslopju in tolmačil razne zanimivosti. Še najbolj zanimiva je čehoslovanska soba, posebno kar se tiče ročnih del. Tudi jugoslovanska je zanimiva, a bi bila lahko še bolj, če bi imela več informacij o kulturi in manj slik po stenah.

Ustavili smo se tudi v Slovenskem domu. To je velik dom in odgovarja današnjim razmeram. Hišnik nam je razkazal vse sobe, dvorano in kegljišče. Vse je lepo, a žal da poslopje stoji na hribu. Toda, kaj hočemo, v Pennsylvaniji so menda vsi slovenski narodni domovi na hribu.

V nedeljo, 27. junija, pa smo se udeležili pennsylvanskega dneva SNPJ, ki se je vršil v South Parku. Tu je bila zbrana velika družina SNPJ. Program je vseboval petje in govore. Glavni govornik je bil gl. tajnik Fred Vider. Njegovega govora sicer nisem slišal, ker sem se pogovarjal z mnogimi prijatelji, ki jih nisem videl že 40 let, toda člani starejše generacije so se izrazili, da je umestno orisal današnje razmere, na drugi strani pa se nekateri izmed mlajše generacije niso strinjali

z njim. Vzrok je bil menda politika.

S seboj smo imeli veliko družbo in ker se je napravil dež, smo odinili proti domu še pred nočjo. Spotoma smo se ustavili v Slovenskem domu v Brough-tonu, a ker je bil dom tako rekoč prazen, smo nadaljevali pot proti domu, kamor smo dospeli že pozno zvečer.

Drugi dan, v ponedeljek, je bil Lazarjev Ford zopet na cesti. Topot smo brzeli proti Prestu. Za informacije smo vprašali v Slovenskem domu, nato pa obiskali Demšarjevo družino. Johna ni bilo doma, smo pa toliko več pokramljali z mamo. Največ smo govorili o starti domovini.

Potem smo šli k mojemu starem prijatelju Lovrencu Dolinarju. Z njim sva l. 1903 skupaj potovovali v to deželo. Zadnjič sem ga videl pred 41 leti. Pri njemu sem srečal tudi njegovega brata Franceta in več drugih znancev in prijateljev. Nismo se mogli načuditi, da se po tolikih letih zopet vidimo. Razumljivo, imeli smo si veliko povedati. Potem smo šli v družbi Dolinarja v sosednjo naselbino Syran, k prijatelju Jakobu Removšu. Zopet veselo svidenje! Vsi skupaj smo se nato šli v Slovenskem domu, kjer smo si ogledali poslopje. Ta dom je prilično velik in lep.

Iz Sygana smo se podali v Cuddy k mrs. Mary Malovrh. Zopet smo se razgovarjali in obujali spomine na rojstni kraj. To je bil moj zadnji obisk pri Poljančih, nakar smo se vrnili k mojemu nečaku Josephu Škerlju v Verono, pri katerem smo zaključili obiske in naše potovanje po zapadni Pennsylvaniji. Sedli smo k dobro obloženi mizi in se gostili in pili. Jožeto-va žena je sicer v Ameriki rojena Slovenka, toda izborna kuharica.

Ob zaključku se vsem najlepše zahvaljujem za vrljudnost in gostoljubje, posebno pa družinam Fatur, Homec, Demšar, Dolinar, Škerlj ml., Sifler, sestri Franci in J. Škerlju za prenočišče in drugo postrežbo.

V sredo ob petih zjutraj pa smo se poslovili od svojcev, ob sedmih zvečer pa smo bili že doma. V 14 urah smo prevozili 600 milj. Bodite vsi pozdravljeni in na svidenje!

Naj še omenim, da so nas obiskali naši prijatelji iz Fontane, ko so se vračali iz Chicago domov, in sicer John Skavič in njegova žena ter Josephine Blazich. Z njim se je vozila tudi Vera Levec iz Chicago. Upam, da so srečno dospeli v Fontano. Obiskala sta nas tudi Steve Arh in njegova žena iz Waukegana. Z vsem smo po domače pokramljali. Upam, da se še vidimo tukaj ali tam. John Homec.

Prispevajte v obrambni sklad!

Vsi darovi za obrambo Enakopravnosti, Prosvete in Proletar-cna naj se pošiljajo na naslov: John Pollock, 24485 Lakeland Blvd., Euclid 23, Ohio. Br. Pollock je blaginjak obrambnega sklada.

in obiskal sem le sosedo kot mrs. Oblak, A. Erzena, M. Peternela in J. Siflerja.

Tretji dan pa smo obiskali ožje sorodnike v okraju Westmoreland, za kajpota pa nam je bil svak Škerlj. Spotoma smo obiskali družino F. Vodnik v Pleasant Valleyju. Pri tej družini sem bil leta 1907 na hrani.

Bilo je res veselo svidenje po tolikih letih. Potem smo se peljali naprej v Delmont in se ustavili pri Faturjevi družini. Gospodinja je moja nečakinja. Ta družina je izvežbana v trgovskem poklicu in je baš ob tem času kupila poslopje. V zadnji vojni je izgubila sina Johna, kogar je zmanjkalo med Rimom in Dunajem. Sovražnik je izstrelil aeroplan, posadka pa se je izgubila, oziroma niso nikdar ugotovili, kako in kje je storila smrt. John je bil v evstju mladosti in poln življenja, star komaj 19 let. Da, čudna je usoda življenja!

Nadaljevali smo vožnjo v White Valley, kjer živi Homceva družina. Tam smo se srečali z mnogimi starimi prijatelji, kot so A. Bogataj, F. Jalovec, J. Previc, J. Korče. Homceva mama je nas pa povabila na večerjo. Pri večerji so bili tudi vsi njeni sinovi in hčere, sedem po številu, ki so odrasli, krepki moške in žene. Vsi imajo lepe domove, kar znači, da se zanj-majo za bodočnost.

Četrti dan smo se napotili v Pittsburgh. Za kajpota sta nam bila A. Škerlj in G. Sifler ml. Spotoma smo se ustavili v Universalu pri Kumarjevi družini. Sin Mike je v nadzornem odseku SNPJ. On vodi veliko trgovino s mešanim blagom. Srečali smo tudi Mikovo ženo Anno, ki je hčer poznane Groserjeve družine iz Chicagoa.

V Pittsburghu smo si ogledali University of Pittsburgh ozir. Cathedral of Learning. V tem poslopju imajo razne narodnosti svoje sobe, med njimi tudi jugoslovanska. Na razpolago nam je bil vodnik, ki nas je vodil v poslopju in tolmačil razne zanimivosti. Še najbolj zanimiva je čehoslovanska soba, posebno kar se tiče ročnih del. Tudi jugoslovanska je zanimiva, a bi bila lahko še bolj, če bi imela več informacij o kulturi in manj slik po stenah.

Ustavili smo se tudi v Slovenskem domu. To je velik dom in odgovarja današnjim razmeram. Hišnik nam je razkazal vse sobe, dvorano in kegljišče. Vse je lepo, a žal da poslopje stoji na hribu. Toda, kaj hočemo, v Pennsylvaniji so menda vsi slovenski narodni domovi na hribu.

V nedeljo, 27. junija, pa smo se udeležili pennsylvanskega dneva SNPJ, ki se je vršil v South Parku. Tu je bila zbrana velika družina SNPJ. Program je vseboval petje in govore. Glavni govornik je bil gl. tajnik Fred Vider. Njegovega govora sicer nisem slišal, ker sem se pogovarjal z mnogimi prijatelji, ki jih nisem videl že 40 let, toda člani starejše generacije so se izrazili, da je umestno orisal današnje razmere, na drugi strani pa se nekateri izmed mlajše generacije niso strinjali

z njim. Vzrok je bil menda politika.

S seboj smo imeli veliko družbo in ker se je napravil dež, smo odinili proti domu še pred nočjo. Spotoma smo se ustavili v Slovenskem domu v Brough-tonu, a ker je bil dom tako rekoč prazen, smo nadaljevali pot proti domu, kamor smo dospeli že pozno zvečer.

Drugi dan, v ponedeljek, je bil Lazarjev Ford zopet na cesti. Topot smo brzeli proti Prestu. Za informacije smo vprašali v Slovenskem domu, nato pa obiskali Demšarjevo družino. Johna ni bilo doma, smo pa toliko več pokramljali z mamo. Največ smo govorili o starti domovini.

Potem smo šli k mojemu starem prijatelju Lovrencu Dolinarju. Z njim sva l. 1903 skupaj potovovali v to deželo. Zadnjič sem ga videl pred 41 leti. Pri njemu sem srečal tudi njegovega brata Franceta in več drugih znancev in prijateljev. Nismo se mogli načuditi, da se po tolikih letih zopet vidimo. Razumljivo, imeli smo si veliko povedati. Potem smo šli v družbi Dolinarja v sosednjo naselbino Syran, k prijatelju Jakobu Removšu. Zopet veselo svidenje! Vsi skupaj smo se nato šli v Slovenskem domu, kjer smo si ogledali poslopje. Ta dom je prilično velik in lep.

Iz Sygana smo se podali v Cuddy k mrs. Mary Malovrh. Zopet smo se razgovarjali in obujali spomine na rojstni kraj. To je bil moj zadnji obisk pri Poljančih, nakar smo se vrnili k mojemu nečaku Josephu Škerlju v Verono, pri katerem smo zaključili obiske in naše potovanje po zapadni Pennsylvaniji. Sedli smo k dobro obloženi mizi in se gostili in pili. Jožeto-va žena je sicer v Ameriki rojena Slovenka, toda izborna kuharica.

Ob zaključku se vsem najlepše zahvaljujem za vrljudnost in gostoljubje, posebno pa družinam Fatur, Homec, Demšar, Dolinar, Škerlj ml., Sifler, sestri Franci in J. Škerlju za prenočišče in drugo postrežbo.

V sredo ob petih zjutraj pa smo se poslovili od svojcev, ob sedmih zvečer pa smo bili že doma. V 14 urah smo prevozili 600 milj. Bodite vsi pozdravljeni in na svidenje!

Naj še omenim, da so nas obiskali naši prijatelji iz Fontane, ko so se vračali iz Chicago domov, in sicer John Skavič in njegova žena ter Josephine Blazich. Z njim se je vozila tudi Vera Levec iz Chicago. Upam, da so srečno dospeli v Fontano. Obiskala sta nas tudi Steve Arh in njegova žena iz Waukegana. Z vsem smo po domače pokramljali. Upam, da se še vidimo tukaj ali tam. John Homec.

Prispevajte v obrambni sklad!

Vsi darovi za obrambo Enakopravnosti, Prosvete in Proletar-cna naj se pošiljajo na naslov: John Pollock, 24485 Lakeland Blvd., Euclid 23, Ohio. Br. Pollock je blaginjak obrambnega sklada.

Prispevajte v obrambni sklad!

Vsi darovi za obrambo Enakopravnosti, Prosvete in Proletar-cna naj se pošiljajo na naslov: John Pollock, 24485 Lakeland Blvd., Euclid 23, Ohio. Br. Pollock je blaginjak obrambnega sklada.

AMERIŠKA KINOEKSPANZIJA

M. Maklarski, A. Erštem

(Nadaljevanje.)

Seveda, v takem filmu niso mogle priti do popolne veljave ustvarjalne možnosti talentirane režiserja. Pomagalo tudi ni sodelovanje znanega filmskega igralca Henryja Fonda. Tisk, ki je ocenjeval na locarnem festivalu prikazane filme, je bil mnenja, da ta film ni zanimiv in da ne zasluži ugodne kritike.

Film "Begunec", ki ga je izdelal Fonda leta 1947 v Mehiki, dokazuje, da se nadaljuje ustvarjalna degradacija tega mojstra ameriške kinematografije. V tem filmu je Fonda, izpopolnjen, jo zahteva svojih gospodarjev, v celoti podredil svoj režiserski talent formalističnemu naslajanju in izigravanju mehiške "eksoitike".

Glavni vzrok poloma ameriške filmske proizvodnje na festivalih v Cannesu, Bruslju in Locarnu je njen "eskepični" značaj, odmik od nujnih problemov, poskus odvrti gledalca od perečih vprašanj sodobnosti, želja skriti jih za peštrimi zastorom kinematografskih iluzij in trikov.

Nič tako jasno ne razgalja nizkosti ameriške buržoazne "morale" kakor na tekočem traku Hollywooda izdelani filmi, v katerih se prikazuje umazani posli ameriških militaristov z "lepo" lažjo.

Prav zato so napredni evropski krogi obsodili ameriško filmsko proizvodnjo in prisodili lahoriko prvenstva sovjetskimi, francoskim, italijanskim in mehiškim filmom.

Toda ko govorimo o moralnem polomu, ki ga je doživela ameriška kinematografija, ne smemo pozabiti na nadaljevanje se ekspanzijo ameriške filmske industrije. Ameriški filmi za vzemajo zdaj 65% vsega svetovnega izposojevalnega časa. ZDA imajo razpreden sistem izposojanja filmov, ki obsega zemeljsko oblo z neskončno mrežo izposojevalnic, zastopstev, družin in tvrd, delujočih s podkupovanjem in izsiljevanjem.

Tako na primer izkoristata v Italiji filmski družbi "United Artists" in "20th Century Fox" svoje zamrznjene kapitale za skupno izdelovanje filmov z Italijani, filmov, ki v celoti ponavljajo hollywoodske standarde in oznanjajo "ameriške ideje".

Ker lahko izposojajo vsakrno staro šaro-filme, ki so se v ZDA že rentirali—se ameriškim mogotcem ni treba biti konkurence italijanske nacionalne proizvodnje. Posledica tega je, da si italijanski filmi v mnogih primerih ne morejo zagotoviti premierskih predstav v velikih italijanskih mestih, kjer so kinematografi zasedeni s hollywoodskimi proizvodi.

Uspeh ameriških in argentinskih filmov v deželah Latinske Amerike je povzročil dotok hollywoodskih režiserjev v nacionalne studije teh dežel, kjer izdelujejo filme, ki jih financirajo velike ameriške družbe. Tvrda "Fox" izdeluje zdaj v Mehiki film "Kapitan iz Kastilje". Tvrda "Warner Brothers" bo izdelala filma "Zaklad Sierre" in "Lady iz Sanghaja". Ni dvoma, da bodo to standardni ameriški filmi, samo s to razliko, da bodo v njih sodelovali hkrati s hollywoodskimi zvezdami talentirani ameriški in argentinski igralci. Tako dolar unificira in nivelira umetnost.

Značilen primer uresničenja devize "svobodne trgovine" je "dogovor Blum-Byrnes", ki je spravi francosko nacionalno kinematografijo v neposredno odvisnost od ameriških izposojevalcev filmov.

Oglejmo si na kratko predgovino tega dogovora. Takoj po osvoboditvi Francije so poskušali izkušeni ameriški filmski mogotci spraviti tja svojo preležano in manjvredno filmsko robo. Hkrati so se jeli mrzlično pripravljati na popolno osvojitve francoskega trga.

Američani so že pred vojno izbrali Francijo za glavno središče izposojanja svojih filmov v Evropi. Francoski filmski trg je bil namreč vedno za Hollywood posebnega pomena za dosledno plasiranje ameriških filmov po drugih deželah. Dolgotrajno prikazovanje ameriških filmov v pariških kinematografijah je bila vedno sijajna reklama za njihovo izposojanje v Ita-

liji, Španiji, Belgiji, Švici, Nizozemski in drugih deželah.

Američani niso zahtevali "nemogočega". Američani "samo" niso hoteli skriti predvojne številke uvoza svojih filmov v Francijo, ki je znašala 180—190 filmov letno. Američani niso hoteli računati z izpremenjenimi gospodarskimi razmerami—skrajšenjem francoskega filmskega omrežja in števila kinopredstav, pa tudi ne s tem, da je odpadel dvojni polnometraži program. Zahtevali so predvojno normo.

Medtem ko je absorbiral francoski trg pred vojno nad 300 filmov letno, jih rabi zdaj 150. Toda Američani so vztrajali na svojem. Začeli so besno agitacijo pod geslom "svetega načela odprtih vrat", "svobodne izmenjave idej med narodi" itd. Demagoško so pozivali, da je treba žrtvovati "krajevne" interese "skupnim" idealom, pri tem pa so seveda mihilili zgolj na naloge razmaha v izvozu ameriških filmov.

Rezultati so se kmalu pokazali. Bivši francoski ministri predstnik Blum je podpisal 1. julija 1946 z Byrnesom sporazum, po katerem so bile razveljavljene vse omejitve v uvozu ameriških, v francoskem jeziku kopiranih filmov. Uvedena "kvota" predvideva obvezno prikazovanje francoske filmske proizvodnje samo 15 tednov v letu, v ostalih 25 tednih pa lahko prikazujejo kinematografi poljubne, to se pravi v glavnem ameriške filme.

Kako so reagirali na ta sporazum Francozi, odgovarja list "Ecran français" z dne 18. junija 1947: "Dovoliti nam prikazovati štiri francoske filme na devet kalifornijskih—to je originalno darilo. Mi ne prosimo posebno mnogo. Mi bi hoteli izkoristiti vrjuno nam svobodo, da bi ostali gospodarji naše usode in naše kinematografije".

Francoski tisk je poudarjal, da je rezultat tega dogovora gospodarsko in politično zasužnje. francoske kinematografije. Praktično lahko zdaj Američani v celoti blokirajo francoski trg in francoski filmi (razen 48 kvotnih) lahko sploh ne zagledajo francoskega filmskega platna.

Ogorčenje najširših krogov francoske javnosti spriča takega sporazuma je jasno izraženo v uvodniku "Bulletin" pariškega Inštituta za višjo kinizobrazbo za september 1946: "Sklenjeni sporazum je odprl pot... v Francijo... Zdalj bodo vrgli vsak mesec na francosko samozavest cele tone psiholoških in moralnih razstreliv. Z omamno reklamo in tehniko oborožena ameriška kinematografija bo nepopravljivo strela na nas like, poze, replike, teze, predsodke, ideale, bajke, lepe besede in kričeje pobarvano včasih nam zelo tuje prikazovanje dojemanja človeka in sveta."

Ameriški kinoekspanziji je podvržena tudi Anglija. Med pripravljavanjem nove kinotakodaje je angleški minister za trgovino sir Stafford Cripps kritiziral ameriško politiko izposojanja filmov in izjavil, da "Američani v lovu za dobičkom preplavljajo Anglijo s filmi, ki nimajo umetniške in vzgojne vrednosti". Ko je argumentiral svojo izjavo s sklicevanjem na velikiški kulturni pomen kina.—Cripps tudi trgovske strani te zadeve ni pozabil in je z obžalovanjem ugotovil, da "dohodki od ameriških filmov v Angliji presegajo dohodek angleških filmov v ZDA skoraj za dvajsetkratno" (švedska revija "Biografaren" št. 9.—10. 1947).

Erik Johnson pa je skušal na stopiti s posebnim pojasnilom, da bo "sprememba kvote in skrajšenjem izposojanja hollywoodskih filmov v Angliji skrajno neugodno za Angleže same, kajti levi delež skupnih dohodkov (83 odstotkov) ostane v Angliji v obliki davkov in odteglajev v dobro lastnikov kinematografij" (francoska revija "Cinema" april 1947).

Vzporedno s tem si zagotavljajo hollywoodski mogotci svoj položaj v Angliji z bolj "realnimi" ukrepi kakor je nadzorovanje o "svobodni trgovini" in "kulturnem sodelovanju". Tvrdis "20th Century Fox" in "Para-

mount" povečujeta svojo angleško proizvodnjo; tvrdka "Warner Brothers" je začela priznavati porušeni studio "Tenington"; "Columbia" je objavila načrte upokoritve v studiu "Yatton na Temzi". Ne smemo tudi pozabiti da financirajo večino izposojevalnih družb v Angliji velike ameriške tvrdke in da so samo po imenu angleške.

Takšna dejstva govore o vedno večji agresivnosti ameriške filmske industrije, o njenem prizadevanju, da bi se polastila vseh možnih trgov in zadušila nacionalne kinematografije.

Kakšne "ideje" pa propagira ameriški kino?

V ameriški kinematografiji se je opredelila zadnje čase nova tema, ki je postala že serijska: to je narkomanija in z njo združeni pojavi razpada človeške osebnosti.

Tako je začela tvrdka "Columbia" s filmom "Čuvati ko zaklad" celo serijo filmov na to temo. V letu 1947 je planirala tvrdka šest analognih uprizoritev, ki bodo v proizvodnji takoj, ko jih bo potrdil Johnsonov "Office".

Obravnavanje sodobnih problemov je "luksuz", ki si ga lahko privoščijo največje družbe in posamezni "neodvisni" režiserji, ki se doslej niso povezali z velikimi tvrdkami in ki so samostojno prikazovali in razpečavali svojo proizvodnjo.

Znano je tudi, da se je Erik Johnson v izpolnjevanju kategorične direktive Washingtona obrnil na vse pomembne tvrdke s priporočilom, naj se lote predvsem propagiranja ameriških "svobodnih in demokratičnih".

Toda finančni pritisk, ki ga čutijo "neodvisni", se je nedvomno pokazal na njihovem položaju in zato se zadnje čase vedno očitneje kaže težnja "neodvisnih", da bi sklenili pogodbe z velikimi izposojevalno-proizvodnimi družbami.

(Konec prihodnjic.)

BORCI ZA SVOBODO—BORCI ZA IZGRADNJO DEŽELE

Zveza borcev Narodno-osvobodilne vojske Jugoslavije

Ljubljana. Približno pred letom dni je maršal Tito sprožil idejo o ustanovitvi organizacije vseh aktivnih udeležencev narodno-osvobodilne borbe, ki so jo vsi zavedni borci in aktivisti iz časov težke štiriletna borbe z odobravanjem in navdušenjem pozdravili. Čutili so potrebo po tesnejšem medsebojnem stiku in sodelovanju, potrebo po organizaciji, ki bo čuvala tradicije narodno-osvobodilne borbe in jih dalje razvijala v novi fazi razvoja jugoslovanskih narodov, v razdobju petletnega plana industrializacije in elektrifikacije Federativne ljudske republike Jugoslavije—v razdobju izgradnje socializma.

Prvi Kongres Zveze borcev Narodno-osvobodilne vojske Jugoslavije

Po organizacijskih pripravah se je že v septembru preteklega leta sestal prvi Kongres Zveze borcev narodno-osvobodilne vojske v Beogradu, ki je Zvezi dokončno določil organizacijske oblike in delovni program. Zveza borcev narodno-osvobodilne vojske se bistveno razlikuje od podobnih organizacij na primer v Angliji ali Ameriki. To ni zveza starih veteranov, ki so pozabljeni od vsega sveta, ki so odložili puške, katerim oblasti odkreajo njihovo osnovno pravico do dela in je marsikateri od njih utonil v valu brezposelnosti. Pogledjmo samo demobilizirane borce, zlasti pa invalide, ki po mnemju mnogih mogotcev niso nikoli potrebni (kajti ne morejo več v polni meri izkoristiti njihove delovne sile)—kakšnim krivicam so izpostavljeni s strani tistih, za katere so se borili. Ne, borba proti takim krivicam borcev v Jugoslaviji ni potrebna, ker je ustava sama in vsa politika ljudske oblasti dolečla njihovo mesto v družbi, v položaj, ki jim pripada.

Program Zveze borcev je čuvanje pridobitve štiriletna borbe, ohranjanje in ohranjanje vseh spomenikov partizanske borbe in materiala iz vojnih let ter posredovanje herojskih dejanj padlih tovarišev bodočim rodovom. Na drugi strani pa se Zveza bori za utrjevanje ljudske

Jubilejna razstava Tehniške srednje šole

Ljubljana. Ob koncu letošnjega leta bo minilo šestdeset let obstoja Srednje tehniške. Zavod ima svoj jubilejni teden, v okviru katerega je odprta tudi razstava, ki prikazuje strokovno delo zavoda, obenem pa tudi razvoj in delo mladinske organizacije na šoli.

Vsak, ki te dni prestopi prag tehniške srednje šole, takoj opazi veliko razgibanost mladine pri delu za razstavo. Najvažnejši je strokovni del razstave našega zavoda, nato mladinski del šolske razstave, poleg tega pa v šolskem posloju razstavljajo tudi vse strokovne šole Slovenije. Pri vstopu v poslopje je slayolok, v vestibulu šole so razni stroji, nato so razstavni prostori v vseh pritličju, v prvem in drugem nadstropju. Strokovni del razstave je razdeljen na vse stroke, katere poučujejo na šoli. Vsaka stroka pomeni celoto in je pri tem prikazano vse delo v tej stroki, način in pripomočki študija, možnost dela tehnika, ki dovri na šoli to ali ono stroko ter najvažnejši stroji, ki se v dotični stroki uporabljajo. Prikazani so izdelki dijakov. Vsaka stroka ima marsikaj privlačnega med razstavljenimi predmeti. Tako so strojniki prikazali nov letalski motor, elektriki so pokazali svoje poizkuse, gradbeniki osnutke raznih zgradb, mostov in cest, prikazali so razne načine zidanja in sploh načine dela pri sodobni arhitekturi ter sedanjih gradnjah. Rudarji kažejo z modeli delo v rudnikih, separeciji rudnin, premoga in sploh vse delo v tej stroki. Kemiki so okusno opremili svoje prostore,

kjer je razvidno vse, kar se da s pomočjo kemije ustvariti pri uporabljanju sodobnih strojev in pripomočkov. Povsod se zrcali vloga te ali one stroke v petletnem planu, saj vemo da nam je za izvršitev petletne potrebna sodobna tehnika, za uveljavitev iste pa dobri tehniški kadri. Razstavni prostori tega dela razstave so privlačni predvsem zato, ker v njih niso samo risbe in diagrami, temveč so povsod izloženi tudi stroji in pripomočki, ki jih sodobna tehnika uporablja in potrebuje. Drugi del razstave se nanaša na razvoj in delo mladinske organizacije na šoli. V tem delu razstave je prikazano delovanje mladine že v časih stare Jugoslavije, njena borba za obstoj, ko ji niso bile dane za študij take možnosti, kot jih ima danes. Razstava kaže doprinos mladine Tehniške srednje šole v narodno osvobodilni vojni in v povojni dobi. Organizacija na šoli ima za seboj že veliko izkušenj iz svojega dela. Da je delala pravilno in uspešno, nam dokazujejo številne zastavice, zastave in odlikovanja, ki jih je naša šola prejela od osvoboditve do danes. Prikazano je delo mladine na strokovnem, kulturnem in fizikalnem področju, uspeh mladine na delovnih akcijah, rezultati sedemdesetnega dela dvakrat udarne mladinske delovne brigade "Franca Rozman-Staneta", brigade, v kateri so bili samo prvi letniki naše šole. V zgornjih razstavnihih prostorih nam dijaki in profesorji raznih strokovnih, kmetijskih, veterinarskih, medicinskih in sličnih šol prikazujejo svoje delo in uspehe, načine študija, strokovne in tehnične pripomočke pri delu.

Vsak, ki si bo ogledal razstavo, bo videl, da naša tehnika napreduje na vseh področjih, da se vedno bolj oddaljujemo od gospodarske nesamostojnosti in da bomo kmalu postali v tem oziru neodvisni od tujine.

Razstava je namenjena predvsem tistim, ki se bodo morali odločiti za kak poklic, a se še niso odločili, tistim, ki so se že odločili za vstop na naš zavod, poleg tega pa vsem onim, ki se zanimajo za tehniko, bodisi na splošno ali pa za posamezne stroke.

M. P.

Razstava je namenjena predvsem tistim, ki se bodo morali odločiti za kak poklic, a se še niso odločili, tistim, ki so se že odločili za vstop na naš zavod, poleg tega pa vsem onim, ki se zanimajo za tehniko, bodisi na splošno ali pa za posamezne stroke.

Prvi Kongres Zveze borcev Narodno-osvobodilne vojske Slovenije

Organizacija je tu, program je jasen—uspehi niso izostali. Četrtega julija tega leta je bil v Ljubljani prvi kongres Zveze borcev Slovenije, ki je podal račun do sedanjega dela slovenske organizacije. Število članov se stalno narašča, pa že do sedaj jih šteje okrog 120.000, ki so vključeni v 782 krajevnih odborih. Poleg preko 300.000 prostovoljnih delavcev ura za izgradnjo gospodarstva je Zveza v Sloveniji zbrala več kot en milijon dinarjev za gradnjo zadrskih domov. Omembe vredno je tudi kulturno-prosvetno udejstvovanje, ki je našlo svoj izraz v mnogih predavanjih in mitingih.

Podobne delovne uspehe so dosegle tudi organizacije ostalih bratskih republik. Navedeni podatki zgornjo dokazujejo, da Zveza borcev v Sloveniji ni reprezentativna organizacija, katere člani bi se dvakrat na leto shajali na svečanih sejah, pač pa Zveza zavednih in požrtvovalnih delovnih ljudi, ki so puške zamenjali za lopate, kramp in pero, ki so povsod prvi: v borbi za svobodo s puško v roki, in v velikem delovnem marširaju—v novi Jugoslaviji.

(Poslano Sanou)

V Prosveti na desni strani so in delavci vseh. Ali hi čiste vseh dni.

Kapelice, krizi in beda, to je današnja Avstrija

Pred štirideset in več leti je Dunaj pomenil in predstavljal bogastvo, živahnost in podjetnost pripadnikov velikega avstro-ogrškega cesarstva in je privlačeval s svojim razkojem turiste in romantike, umetnike in pesnike in poslovne ljudi vsega sveta.

Današnji Dunaj nima več nič skupnega z nekdanjim; sedaj živi življenje podeželskega mesta in je ves zavrt v trpko žalost. Vse stvari imajo zelo star videz. Hiše so nizke in stare (le malo poslopj ima pet ali več nadstropij) po večini se iz časov cesarja Franca Jožefa in skupaj s številnimi cerkvami dajejo nekaj srednjeveški videz. Ceste so tlakovane po starem in ropotajoči in cvileči tramvaj nam še bolj pokažejo razliko med temi cestami in modernimi, asfaltnimi cestami ter avtobusi po drugih novejših mestih.

Posledice vojne so še vedno tu; od bomb razdejane hiše stojijo še vedno tako. Tri leta po vojni je še mnogo cest, ki so z ruševinami zaprte za vsak promet. Mladina in ženske so na lepe zaposlitev, a tem da čistijo malto z opeke, ki jo potem prodajajo raznim gradbenim podjetjem na črni borzi.

Nenavadno sliko nudijo smeti, ki jih najdemo čisto tudi v središču mesta. Pometači delajo namreč brez vsake volje, da ne bi potrošili več svoje sile, kot jih dobijo na živilske nakaznice.

Po cestah srečamo vse polno invalidov; možje brez ene ali brez obeh nog, ali brez roke. Drugi zopet, med katerimi je morda največ žensk, nosijo značke raznih živčnih bolezni, ki so posledica vojne. Vsa ta množica se počasi premika po dunajskih ulicah, kakor velika trupa beračev in nudi kaj žalostno sliko. Včasih ima človek tukaj vtis, kakor da se vojna še ni končala in v resnici se ljudje še niso vrnil v normalno mirnodobno življenje. Sicer pa so v mestu kakor po vsej Avstriji še vedno v veljavi mnoge omejitve iz časa vojne, z edino razliko, da so sedaj, ko so končani nacistični roparski pohodi po Evropi, dnevi živilski obroki precej manjši. Tako n. pr. je zelo težko dobiti maslo in tudi mleka ni nati nikjer, ker je bila živinoreja po vsej deželi skoraj popolnoma uničena. Po dolgih mesecih pričakovanja so dobili za veliko noč Dunajčani na živilske nakaznice po četrtil kilograma sadja na osebo. Ena limona stane na črni borzi približno 2 šilinga, kar je zelo veliko, če pomislimo, da je povprečna mesečna mezda

delavca približno 800 šilingov in da je mnogo ljudi, ki ne morejo zaslužiti niti 350 šilingov na mesec. Povprečno zasluži uradnik okrog 700 šilingov mesečno, dočim stane kosilo v restavraciji in brez nakaznice okrog 70 šilingov. Pred nedavnim je neki časopis prinesel z velikanskimi črkami veselo vest, da je avstrijska vlada dovolila, da si da lahko vsak Avstrijec enkrat letno popravi svoje čevlje. Čeprav ne moremo govoriti o množični brezposelnosti, vendar je gospodarski položaj in življenjski standard na Dunaju morda nižji kakor v kateri koli drugi deželi Evrope, zlasti po zadnji dežarni reformi, ki je koristila samo tistim, ki so vložili avstrijski kapital v inozemstvu, dočim je po podatkih državnega statističnega urada znižala kupno moč šilinga v notranjosti dežele za celih 25%.

Industrija je popolnoma ohromljena in trgovina je v skoro popolnem zastoj, ker v sedanjem položaju Avstrija nima nibešar, car bi lahko nudila v zameno za svojo blago. Tako n. pr. so pred kratkim stavili v prsto prodajo na Štajerskem vžigalice ameriškega izdelka kar je bilo zaradi omejene proizvodnje avstrijskih vžigalic in njihove racionalizirane razdelitve sprejeto še precej ugodno. Sedaj pa je na trgu toliko ameriških vžigalic, la je morala največja avstrijska tovarna prenehati z delom, ker je more tekmovali z ameriški cenami. Seveda so delavce odustili in so brezposelni. Tudi nana tovarna koles in motorciklov Puchwerke na Dunaju, ki jo jo pred kratkim kupili Amerikanci, sedaj popolnoma počiva.

Tako črna borza kakor svobodna trgovina so v Avstriji od vlade strogo prepovedani in zaradi tega je le malo ljudi, ki se počajo s temi poili. Edino črno-borzijskano s cigareti kljubuje vsem zakonom in lahko najdemo najboljše ameriške cigarete po 24 šilingov.

Tudi na zabaviščih je opaziti bedo. Komedije v dunajskem narečju hodijo gledat po večini samo tujci, ki sploh ne razumejo jezika. Edina stvar, ki ne manjka v Avstriji, so cerkve, kapelice in verske podobe. Na stotine kilometrov daleč lahko vidimo na vsakih sto metrov obestne kamne s suhim cvetjem in odpadki.

V zadnjem času zavzema Praga vedno bolj mesto Dunaja kot kulturno središče Evrope, dočim Dunaj vedno bolj propada. (Prim. dnevnik)

RASTLINSKO ŽIVLJENJE NA MARSU

O vprašanju obstoja vegetacije na planetih, najbližjih naši Zemlji, so zelo različna mišljenja. Zlasti se v pogledu Marsa, ki se najbolj približuje priklam življenja na Zemlji.

Nekateri učenjaki kategorično zanikajo kakršno koli rastlinsko življenje na tem planetu. Drugi zopet trde z vso gotovostjo, da na Marsu rastline obstoje. Dokazuje idejo v tem, ker se barva Marsove površine vsako leto menja. Obe trditvi pa se naslanjata na vse preveč negotove temeljitve, da bi se moglo pozitivno odgovoriti na to vprašanje. Zaenkrat togi ostane stvar nerelena.

Astronomi so proučevali Marsovo površino. Vidljivi del sončnega spektra na Marsu so vzporedno s spektrom, ki ga nudijo od Sonca obsevane rastline na Zemlji. Klorofilna zrna naših zelenih rastlin močno absorbirajo rdeči del spektra. To je posledica prilagoditve naših rastlin pogojem življenja na Zemlji. Medtem pa so prilike na Marsu povsem drugačne.

Na Marsu je hladna klima; najtoplejši kraji imajo 8° pod ničlo srednje temperature. Zrak je zelo malo. Rastline se morajo okoristiti z onim delom sončnega spektra, ki nudi največ toplote. Z drugimi besedami: na onem delu, kjer sonce obseva Mars z rdečimi, rumenimi, oranžnimi in zelenimi žarki. Pač pa se morajo rastline začeti

pred močnim vplivom vijoličastih in ultravijoličastih žarkov.

Za dosego potrebnih dokazov o obstoju vegetacije na Marsu bi morali raziskati vijoličasti in ultravijoličasti del spektra. Prvi je prišel na to spoznanje sovjetski astronom G. Tihonov. Da je njegova teza pravilna nam priča njegova rastlina na Zemlji, ki uspevajo v enakih klimatskih prilikah kakor na Marsu; klima, ki jo imamo zemljanj v polarnih krajih in na visokih gorah. Akademik A. Grigorijev je izdal leta 1946 knjigo, v kateri opisuje vegetacijo na visokih planinah ter v polarnih krajih, kjer vlada trila zima, podobna srednji letni temperaturi Marsa, in kjer oster trak prepušča škodljive ultravijoličaste žarke. Te rastline se od ostalih razlikujejo po vijoličastem refleksu svojih listov, kar dokazuje da se mora nekaj podobnega dogajati tudi z vegetacijo na Marsu.

Na ta način najdemo možnost rešitve vprašanja, da-li obstoja na Marsu vegetacija ali ne. Morali bi se lotiti temeljitih raziskavanj rastlin v polarnih krajih Zemlje in jih primerjati z raziskavanjem na Marsu. To pa spada v področje astrobotanike. Utemeljitelj tega nauka, Tihonov, pravkar dela na dalekosežnih raziskavanjih; trenutno je namreč na čelu ekspedicije v polarnih krajih.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Zgodovinska povest
iz preteklega stoletja

DIMEŽ

STRAH KRANJSKE
DEŽELE

Cerar Anton Danilo

(Nadaljevanje)

Ah ja, kimalu bom spet doma. Ha, ha, kako je danes vroče!

Obstoji pri panju. I, bom pa malo počival, daj, ter si nerodno snema koš z ramen ter ga zabliži postavi poleg panja.

"Nikoli več ne bom šilil z doma; stradati moram, lonci so vsi pobiti in denarja tudi ni nič. Kaj le bodo mamica rekli, ki so mi toliko brinili: Jože, Jože, nikar ne hodi z doma! so tarnali. Doma ostani, doma prodajaj! — Ja, ja, kdor mamice ne uboga, ga pa tepe nadloga!"

Nato sede na panj in, se prične znova jeziti. Pri tem maha z rokami po zraku, kakor bi mu, he odganjal.

"Jezem sem kakor gad! Ah ja, doma pri mamici je vendar najlepše. Ne pojdem več z doma! Saj pravim, ne — nak, ne pojdem!"

Tu stopi Dimež izza drevesa: "Od kod pa, Jože, od kod?"

Jože se prestraši in ošvrkne Dimeža z nezapljudim pogledom. Končno se le ohrabri ter de: "Od kod neki? Iz Ljubljane. V Trstu sem hotel peljati lonce prodajati!"

Dimež stopi še bliže k njemu in pogleda v koš...

"Pa jih nisi prodal, ker jih imaš še poln koš!"

"Prodal bi jih že, prodal, če bi se mi ne bili razbili. Tako sem pa jezen kakor gad!"

"Kakor vidim, nosiš domu res same črepičje, se zasmije Dimež.

"Seveda! Ali naj bi jih pustil kaj zastoj Ljubljancem?"

"Jože, ti si tepec!"

Jože se razhudi: "Ti me ne boš pital s tepcem, ti že ne, ti že ne. Le sebe malo poglej!"

Dimež mu ne da vedeti, da ga pozna. "Kje si pa ti doma?"

"Iz Potoka, kjer lonce delajo; pri Komendi."

"Ali poznaš mlinarja?"

"Kaj bi ga ne, saj grem vsak dan v mlin."

"Ali bi mu nekaj sporočil?"

"Bi. Zakaj pa ne?"

"Sporoč mu, da ga Dimež pozdravlja in naj jutri do Marijinega zvonjenja pripravi dvesto goldinarjev!"

Jože vstane in zavlja v Dimeža. "Kaj naj mu rečem?" de zategnjeno. "Da naj da za Marijino zvonjenje dve sto goldinarjev?"

"Ne za zvonjenje, ampak Dimežu naj pripravi do tega časa dve sto goldinarjev. Reci, da pride sam ponje!"

"Pojdi no, pojdi, kako neki, saj je zaprt. V Mengšu so mi pravili, da so ga vklebili in zveklili v Ljubljano!"

"E, ja! Če sporočiš mlinarju, kakor ti naročam, dobiš od mene šmarno petico."

Jože se zakrohče: "E, ja, kje jo boš pa vzel?"

"Dimež ti jo bo dal! Le pojdi k mlinarju; boš videl, kako te bo vesel!"

Jože se napravlja, da bi si oprtal koš.

"Ti sporoči mlinarju, kakor sem dejal, jaz ti pa pomorem koš oprtati," de Dimež ter Jožetu pomaga pri oprtanju.

"A ja, ja, za Bog plačaj mi ga le oprtaj!"

"Pa srečno hodi, Jože! In gledaj, da ti Dimež loncev ne pobije!"

"O, ne bo jih, ne, saj je v luknji. Ja, ja." Z zadovoljnim hihitanjem odkolovrati v smer proti domu.

Dimež se od srca smeje za njim: "Taki tepeci

so najboljši pismonoše!" modruje sam pri sebi Dimež.

"Že pred štirinajstimi dnevi sem pisal mlinarju za denar — pa nič! Pisal sem, naj ga pošlje na omenjeni kraj! Le čakaj, jutri boš kaj hitro odprl možno in mi naštel bankovcev, pravih, ne pa Baharčkovih!"

Na lepem se oglasi pišk. Dimež odgovarja enako nanj ter prime za puško. Jernej Krofenač prihiči prvi: "O Janez, ali si res ti?" Prerine se skozi grmovje do Janeza in mu seže krepko v roko. Sledijo mu še: Anton Nagrašek, Jože Mihevc, Matej Cepuder, Tomaž Pribošek in Durgelc.

"Torej si jim vendar odbrusil izpred nosa," de veselo Krofenač. "Ej, saj sem vedel, da ne boš posedal na ljubljanskem gradu!"

Tudi vsi ostali mu veselo segajo v roko. "Da si le spet med nami, kaj bi počeli brez tebe?" vzklikne prilizljeno pajdaš Nagrašek.

"Ni ječe in ne zapaha, ki bi se Dimežu ustavljali. Deset let bi mi bili naprtali na hrbet, če bi se jim ne bil izmuznil."

"Vraga, deset najlepših let brez dela," zavjaka Mihevc. "Kakor večnost..."

"Vsega ste krivi vi," jih ostro pokara.

Krofenač se začudi in de uporno: "Kako misliš? Kako, da mi?"

"Ne vsi, a največ Nagrašek in Gofelstcher, ta cigan! Tako se godi, če ni prave poslušnosti. Če bi me bili ubogali, kakor sem ukazal in stražili pri Krvavem znamenju, bi bili že od daleč videli biriče in gonjake, kako so se bližali gostilni. A Gofelstcher, ta požrešna zver, hoče vedno na svojo roko krasti. Nič čudnega ni, da so se nam biriči priplazili za hrbet — seve, če vsak po svoje dela. Kakor zadnjič, ko so Nagraška skominjali preliči."

Krofenač bi rad Dimeža pomiril in zmanjšal krivdo vseh, zato govori blago Janezu: "Jezis se na nas, ker te nismo rešili že iz rok biričev v gostilni. Verjemi, da ni bilo mogoče! Bilo nas je preveliko; tudi smo bili preveč raztreseni. Pa še dovolj orožja nismo imeli s seboj. Kdo pa si je mislil, da nas bodo prestregli? Gofelstcher, ki se spozna na klanje, je odpeljal par najlepših volov s sejma ter jih odpeljal na Primskovo k Šprajcarju. Dva sta mu pomagala, kakor si vendar naročil!"

"Že prav!" de odločno Dimež. "A vse, kar zapovem, je treba izvršiti s pametjo in o pravem času! In kolikokrat sem že rekel, da se ne nalivate z vinom, kadar je delo! Ti, Durgelc, si pijan ko muha, ni čuda, da so te skoro dobili v pest. Za vraga, je to kakšen red? Kar podavil bi vas vse. To se mora nehati. Ali tako, kakor jaz premislil in zapovem, ali pa..."

Pri tem dvigne puško in jim zagrozi.

"Kaj ste počeli zadnje dneve?"

"Kmetu iz Cerkelj, ki te je spoznal in izdal na sejmu biričem, smo postavili rdečega petelina na sleme!" odgovori z važnim obrazom Krofenač.

"V Trzinu sem pa govoril s tvojo Katrico. Vsa obupana je spraševala, kdaj te ženejo v Ljubljano, in je bridko jokala."

Dimež se zgane. Velika žalost se mu vseli v srce, ko pomisli, koliko mora Katrica pretrpeti zaradi njega.

(Dalje prihodnjič)

PRIMOŽ TRUBAR

Mirko Rupel

Zadnji mesec (Trubar se je rodil 1508, a če se je rodil ravno 8. junija, ni izpričano, temveč je le domneva, ker je 9. junija god sv. Primoža) smo praznovali 440 letnico, odkar se je rodil Primož Trubar.

Brez dvoma je Trubar ena najimenitnejših slovenskih osebnosti iz naše preteklosti. Bil je ne le književnik, temveč tudi voditelj in organizator novoverskega gibanja pri Slovencih. V tem se loči od drugih naših zaslužnih pisateljev protestantov, saj so se le-ti poglabili bolj v literarno ali šolsko delo in ni so pokazali posebnih voditeljskih prizadevanj. Loči pa se tudi od takih organizatorjev, kakršni je n. pr. bil Klombner, ki so zaradi manjših sposobnosti ostali v ozadju.

Presojajoč Trubarja kot voditelja v burni dobi družbenih in verskih sprememb, lahko ugotovimo, da je njegova vloga v mlajših letih bila napredna. Izšel je iz tlačanske družine in pot do izobrazbe mu ni bila lahka, ker si je na tujem sam moral služiti kruh, bodisi kot pevec, bodisi kot služabnik cerkvenih velikašev. Po svetu — učil se je na Reki, v Salzburgu, v Trstu in na Dunaju — je bistri fant spoznal, kako se v odporu zoper propadajočo rimsko cerkev poraja mnogo obetajoče novo ver-

Ko je po prvem literarnem uspehu njegovo knjižno delo zastalo in je bil potreben novih pobud in podpore Petra Pavla Vergerija, je preko le-tega prišel v ožje stike z württemberskim vojvodo in obenem s plemstvom v domovini. Še tesnejši so postali ti stiki, ko se je združil z baronom Ungnadom, bivšim štajerskim deželnim glavarjem, živčim na Nemškem. Od slej se pojavljajo v njegovih knjigah izjave, da je v njih samo tisto, kar je v skladu z uradno protestantsko cerkvijo; še več, 1561 izda celo posebno nemško knjigo (Register), da bi izpričal svojo pravovernost ter dosegel čim več pomoči nemških velikašev. In ko ga kranjski deželni stanovi pokličejo v Ljubljano za superintendenta, brž prevede in izda uradno avstrijsko veroizpoved (Artikuli). Značilno je tudi, da nimajo prve knjige posebnih posvetil, ker jih je avtor namenil "vsem Slovincem" ali "tej pravi cerkvi božji tuga slovenskiga jezika" — od l. 1560 dalje pa je moral posvečati knjige svojim zaščitnikom in podpornikom, t. j. kralju Maksimilijanu, baronu Ungnadu, vojvodi württemberskemu, kranjskemu plemstvu itd.

Plemstvo na Slovenskem, ki se je priključilo protestantskemu gibanju, ker mu je tako najbolj kazalo zaradi dobička in zaradi boja zoper absolutističnega vladarja — to v bistvu reakcionarno plemstvo, je postalo poglavitni pospeševalec nove cer-

kve in njenih služabnikov, predvsem Trubarja. Zato je razumljivo, da je Trubar plemstvu, ki je od njega naše ljudstvo največ trpelo, v svojih spisih priznavašal ter zvrčal vso krivdo za ljudske nesreče samo na papežnike in Turke. Kvečjemu celjske grofe je še napadal, saj so pripadali že preteklosti, in, še te bolj zato, ker so "v Rim hodili," kakor zato, ker so zatirali podložnike. Najbolj značilno pa je, da je kakor Luther obsodil kmečke upore, zakaj "v telesnih pozemskih rečeh, kar sam živim inu blagu tiče, so dolžni ti verni od suje gospodine inu drugih silo inu krivico pretrpeti"; zato je jasno zapisal: "Kedar pak ta gospodina previliko šti-vro, pravdo, činže, nove cole, autšloge, tlake nalaga, terje inu bodo od hudih slegarjev, hlapcev, županov, valpetov in beričov obrečeni, ovadeni inu oblegani, de nim bude tu nih po krivici vzetu, štrajfani, v ječo vrženi, od nih imejna, zemel inu blaga pahneni, pregnani za volo mitov & c., — tako silo inu krivico so ti verni dolžni volnu trpeti, nih tako nujno, revo, silo inu krivico zred sujo družino Bogu tožiti inu kratku nekar punte oli avštrije začeti oli sami sebe mečlovati, koker so..."

Protestantsko gibanje na Slovenskem je potekalo Trubar docela naslonil na nemško uradno cerkev ter iskal podpore in pomoči bolj pri tujem in domačem fevdalnem, reakcionarnem plemstvu ko pri naprednem meščanstvu. Tako protestantizem ni mogel trajno pritegniti ljudstva, ki je splošno pričakovalo, da mu bo nauk o čistem evan geliju prinesel tudi socialno osvoboditev. In ko je katoliški vladar ob koncu stoletja dregnil v slovensko protestantsko cerkevno organizacijo, jo je lahko uničil, ker je imela premalo opore v ljudstvu.

Če smo Trubarju, presojač njegovo vodstveno vlogo v reformacijskem gibanju pri Slovencih, morali očitati opustnosti, pa mu moramo priznati velike zasluge kot začetniku in utemeljitelju naše književnosti.

Do reformacije Slovenci niso poznali knjige v svojem jeziku, ne posvetne ne nabožne. Da ni bilo posvetnega pisanja, je razumljivo, ker niso imeli lastne državne tvorbe niti sloja, ki bi potreboval posvetnega slovstva; da pa ni bilo slovenske nabožne knjige, temu je kriva nedemokratičnost rimske cerkve in njena zaveranost v vsemogočnost latinščine. Redki slovenski zapisi v stoletjih pred reformacijo so nastali iz izjemne osebne potrebe posameznih tujih duhovnikov, tako da v kaki literarni tradiciji ne more biti govora. In da se v tem pogledu stališče katoliške cerkve do našega ljudstva še dolgo ni spremenilo, nam priča dejstvo, da mu je kljub reformaciji tja do konca 17. stoletja dala samo štiri knjige.

Če imamo take okoliščine pred očmi, bomo pravilno znali ceniti pomen, ki ga ima za naše slovstvo reformacija, posebej če Primož Trubar. V nasprotju s staro vero so reformatorji zahtevali, da bodi liturgični jezik ljudski in da vsakdo sam beri sv. pismo. V tej zahtevi je Trubar našel pobudo za svoje pisateljevanje. Vendar pot od pobude do uresničitve ni bila lahka, zakaj rešiti je bilo treba celo vrsto vprašanj, preden je mogla iziti prva slovenska knjiga. Misel o slovenskem pisanju je nosil Trubar v sebi, kakor je sam povedal, že v tistih časih, ko je pridilgal med Slovenci, torej preden je 1547 pobegnil v tujino. Tu šele se je lotil dela, ker svojim rojakom ni mogel več pomagati z govornimi besedo. Glavni smoter mu je bil prevod sv. pisma vendar je bil dovolj razgledan in bister ter spoznal, da mora začeti drugače, pri temeljih — s katekizmom in abecednikom.

Drugo vprašanje je bilo, kakšen bodi slovenski knjižni jezik. Trubar je spoznal, da je z domačim raščanskim govorom dobro prebil ne le v bližji okolici rojstnega kraja, temveč tudi

Dva še neresena problema: brezposelnost in prostitucija

V Trstu je približno 13.000 brezposelnih žensk, ki zamačajo zaposlitve. Kakšne so njihove življenjske in kakšne so možnosti za njihovo bodočnost?

Nekatere izmed teh žena so same na svetu, druge imajo zopet bolnega ali brezposelnega moža, tretje so vdove, ali pa morajo vzdrževati družino ali starše. Te žene se navadno zadovoljijo s priložnostnim delom kot na navadno uslužbene kot gospodinjke pomočnice. Seveda je plača teh delavk tako nizka, da se komaj prerivajo skozi

na Stajerskem, v Trstu, v Ljubljani ter bil vsem Slovincem razumljiv. Ta govor gre med osrednja slovenska narečja in prav zato je pri veliki jezikovni razcepjenosti našega ozemlja olikar prikladen za knjižni jezik. Tako je Trubar pisal, kakor je govoril. Ni iskal "lepih, gladkih, visokih, knuštih, novih ali neznanih besed," tudi ni primahal "nenavadnih in hrvaških besed," ker je v svoji demokracistični hotel, "da bi ga z lahkoto mogel razumeti vsak Slovenec, bodisi Kranjec, Stajec, Korošec, Kraševac, Istran, Dolenjec ali Bežjak."

Večje skrb je imel z grafičnim podajanjem svojega jezika. "Mi smo," pravi, "Bug vej, dosti zmišlovali, s kakovimi puhtabi to našo besedo bi mogli prov po tej ortografiji, talnu inu zastopnu pisati." Za prvi dve knjigi je izbral gotico, ki jo je priredil za slovenske potrebe, pozneje pa se je pod Vergerijevim vplivom odločil za latinico. Njegov način pisanja s Kreljevimi in Dalmatinovimi popravki je 300 let dobro rabil slovenskim pisateljem.

Potem so prišle težave z denarjem in s tiskarno, a naposled je vztrajni avtor v začetku l. 1551 vendar doživel pomembni dogodek, izid prve slovenske knjige.

Le je bil prebit. Še so prišle nevšečnosti, življenje ga je gnalo sem ter tja, a skoraj leto za letom je Trubar pošiljal svojim rojakom nov tisk. Vsega je poslal med Slovence 26 knjig. Po vsebini so seveda nabožne, cerkvene in po večini prevodi (katekizmi, prevod novega zakona, postile). Posebej pa je treba poudariti pesmarice, ker je v njih dokaj izvrčnih pesnitev in ker pričajo njih številne izjave, da se je nova vera in z njo slovenska knjiga le precej razširila med Slovenci. Tudi Cerkvena ordnina (cerkveni red) bodi tu omenjena, ker gre za kodifikacijo slovenske cerkvene organizacije, vsebujočo med drugim zahtevo po slovenskem liturgičnem jeziku in izvirno poglavje o šolah, posebej o slovenskih šolah na kmetih. Zanimive so izjave kolektarjev, abecednikov, zlasti pa Trubarjeva posvetila in predgovor v nemškem in slovenskem jeziku, ker so izvirni, veliko zanimivosti o avtorju in sodobnih razmerah. Take predgovore je pisal tudi za hrvaške protestantske knjige, ko je v Uruču nekaj let vodil biblijski zavod, ki o njem po pravici pravimo, da je bil jugoslovanski.

Trubar je storil svoje veliko dejanje za slovensko ljudstvo in je do konca pisal samo zanj. Vedno se obrača do "preprostih" Slovencev. Iz take demokratičnosti izvira tudi njegov način pisanja. Namesto da bi natančno prevajal, je svobodno kompilirjal, krčil in širil celo besedi- la, ki so veljala za nedotakljiva; to si je upal storiti le zato, ker je hotel biti razumljiv tudi preprostem človeku.

Pisal je za vse Slovence od severa do juga, od vzhoda do zahoda. V tem se kaže zavest o skupnosti razkosanega naroda, kar je utegnila postati močno geslo v boju zoper fevdalni-partikularizem.

S slovensko knjigo in knjižnim jezikom je postavil Primož Trubar naš kulturi temelj, na katerem so zidali ne le njegovi sodobniki Krelj, Dalmatin in Bohorič, temveč tudi kulturni delavci naslednjih stoletij. Njegovo cerkveno organizacijo je katoliška reakcija ob koncu 16. stoletja uničila, kulturnega temelja ni mogla — tako zdrav je bil in trden.

življenje in morajo v mnogih primerih prosjačiti za razne podpore.

Dosti je pa žen, ki se nočejo mučiti s takim delom, temveč si izberejo poklic prostitutke. Navadno, da še povečuje prostitucijo navzočnost okupacijskih čet, katerih vojaki lahko nudijo tem ženskam precej visoke vsote denarja.

V našem mestu se je prostitucija po vojni neverjetno razširila. Precejšnje je že število javnih hiš, katerih obstoj nosi iz dneva v dan težje posledice; dnevno se število teh veča in to zato, ker dobivajo vso podporo in so tudi priznane. Večkrat so že razni demokratični časopisi obravnavali ta težek problem ter zahtevali, da bi se to vprašanje čimprej in korenito rešilo. Toda občinski svet je v odgovor na vse te proteste samo predlagal, da bi se ta legla bolezn in gorja premestila iz centra v predmestje ter da bi se vršili v njih pogostejši zdravniški pregledi.

Toda razen prostitutk iz javnih hiš se je zelo povečalo število prostitutk, ki izvršujejo svoj žalosten poklic samostojno, od katerih so nekatere pod zdravniško kontrolo, večina pa se te ogiba. Od 800 prostitutk pred vojno, se je število sedaj povečalo na približno 4000, (neki časopis je pisal celo o 6000), od katerih je približno 20% žen in deklet iz ozemlja pod anglo-ameriško upravo, medtem ko sestavljajo ostalih 80% prostitutke iz Italije in drugih krajev. Več kot polovica teh prostitutk je še mladoletnih. Prav gotovo bi se marsikdo vprašal in to upravičeno, zakaj se prav v Trstu koncentrija tako veliko število prostitutk. Odgovor je zelo lahek: položaj v Trstu je prav v tem trenutku zelo primeren za takšen način življenja.

Danes so že vsakdanji prizori, ko srečamo ob belem dnevu, da ne govorimo o noči, v raznih barjih in gostilnicah ter na cestah žene in dekleta, ki čakajo na svoj plen. Majhno število npravnstvene policije, ki ima lahko tudi najboljše namene, ne more rešiti tega problema. Največ kar lahko naredi je v nekaterih primerih aretacija, največkrat zdravniški pregled in potem zopet življenje po isti poti. Zdrave so izpuščene, ali pa prejmejo izkaznico, ki jim dovoljuje nadaljevanje poklica; bolne pa morajo za nekaj časa v bolnico, kjer se lahko začnejo od že starih prostitutk marsičesa naučiti. Družine, starši in prav poseb-

no žene se zavedajo resnosti položaja in nevarnosti, ki ne grozijo samo dekletom, temveč celim pokolenjem našega prebivalstva ter uvidevajo, da so se tukajšnje oblasti do sedaj premalo brigale, da bi ta problem rešile. Vojška uprava podpira prostitucijo, saj so prav prostitutke tiste, ki zabavajo vojake ter jim krajšajo enolično vojaško življenje.

Pravilna rešitev tega vprašanja bi bila zaposlitev vseh teh brezposelnih žen, ki bi si lahko s poštenim delom služile dnevni kruh. Zato se morajo žene, kot delavke in matere, ki čutijo vso težo tega obupnega položaja, boriti, za rešitev teh problemov na ta način, da zahtevajo udeležbo svojih predstavnikov v javni upravi, ki bi poznale vse te probleme ter se neumorno borile za njihovo rešitev.

—Prim, dnevnik.

10.000 Jugoslovancev se je vrnilo v domovino

Belgrad, 1. jun. — Od konca vojne do danes se je vrnilo v domovino 10.000 bivših izseljencev iz evropskih držav in Amerike.

Prva skupina povratnikov je prispela iz Francije v prvi polovici 1946 leta in je štela 2200 oseb. Drugih 1500 oseb se je vrnilo iz Francije leta 1947. Istega leta se je vrnilo iz Belgije 600 bivših izseljencev, iz Nemčije 2000 in iz Italije 600. Iz Kanade jih je prispelo v treh transportih nadaljnjih 1250, iz Avstralije in Nove Zelandije pa 1020. Iz Južne Amerike bodo te dni prispeli z jugoslovanskim prekoceanskim parnikom "Partizanka" še drugi povratniki, ki so se te dni vkrkali v Buenos Airesu.

NAPRODAJ IMAM

stanovanjsko hišo "Roominghouse," vose v zelo dobrem stanju in čisto. Držim tri sobni apartament prazen za kupca, da se lahko takoj naseli in nadaljuje business. Cena je \$16.000,00 z vsem skupaj. Dohodki prinašajo približno tri tisoč na leto. Jako dobra prilika za starejše ljudi, ki niso zmogni težkega dela. Za podrobnosti pišite na naslov: Mrs. P. Vidich, 514 East Knapp Street, Milwaukee 2, Wisconsin.

"PROLETAREC"

—Socialistično-delavski tednik— Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku. Stane \$3 za celo, \$1.75 za pol. \$1 za štiri leta. NAROCI TE SI GA! Naslov: PROLETAREC CHICAGO 23, ILL. 2301 South Lawndale Avenue

"PROSVETA"

2657 S. LAWDALE AVE.

Chicago 23, Ill.

Vaša naročnina na "Prosveto" je potekla z dnem...

V slučaju, da je od strani upravnštva kakšna pomena, nas takoj obvestite, da se bomo popravili Z bratskim pozdravom ZA UPRAVO "PROSVETE"

CENE LISTU SO:

Za Zdrst. drine in Kanado \$2.00	Za Chicago in okolice je...
1 tednik in...	0.50
2 tednika in...	0.90
3 tednika in...	1.30
4 tednika in...	1.70
5 tednikov in...	2.10

Za Evropo je: Dnevnik \$11.00 — Tednik \$2.30

Isposlajte spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto. Ilat. ki je vaše lastnina.

Prilistati se sme le ene žene in družine, ki to dovolijo in ki žive ali stanujejo na enem in istem naslovu.

V nobenem slučaju ne več kot 5 tednikov

Pojasnili:—Vselej kakor hitro kateri članov, ki so prišli, preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravnštvo lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravnštvo znižati datum za to vsoto naročniku ali pa ustaviti dnevnik.

PROSVETA, SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Prilisteno pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$...

1) Ime... Čl. družine \$...

Naslov... Ustavite tednik in ga priložite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2) Ime... Čl. družine \$...

3) Ime... Čl. družine \$...

4) Ime... Čl. družine \$...

5) Ime... Čl. družine \$...

Mesto... Družina...

Nov naročnik... Star naročnik...

Kadar se preselite, vselej naznanite svoj stari in novi naslov!